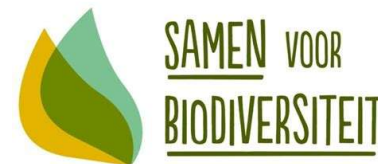

Kansen in Groenblauwe dooradering

Inspiratie inzet groenblauwe dooradering

Groenblauwe dooradering

Provincie Fryslân zet in op het behoud en aanleg groenblauwe dooradering
als belangrijke drager van biodiversiteit, landschappelijke waarde en
culturele trots van de inwoners

Speerpunten Huidig beleid:

- Boerdiversiteit: verbreding boerenbedrijf d.m.v. groenblauwe diensten
- Agrarisch natuurbeheer – GLB
- Versterking NNN
- Inzet op brede basiskwaliteit natuur
- Vermindering drukfactoren
- Recreatief en cultuurhistorisch waardevol

Beleidsvorming:

1. Van GBDA-ambities (POVI) naar beleid omgevingsprogramma N&B
Trendanalyse: evalueren van beleidsefficiëntie en doelmatigheid periode 2014-2023
2. Monitoring GBDA: eigen GIS-afdeling (2024) en LBF (2025/2026) : wat is er nog en waar moeten we (in ruimte en tijd) gaan prioriteren om te komen tot ecologisch doelbereik?
3. STILA: verkenning eigen regeling voor aanleg, grond, beheer (misschien) voor GBDA.

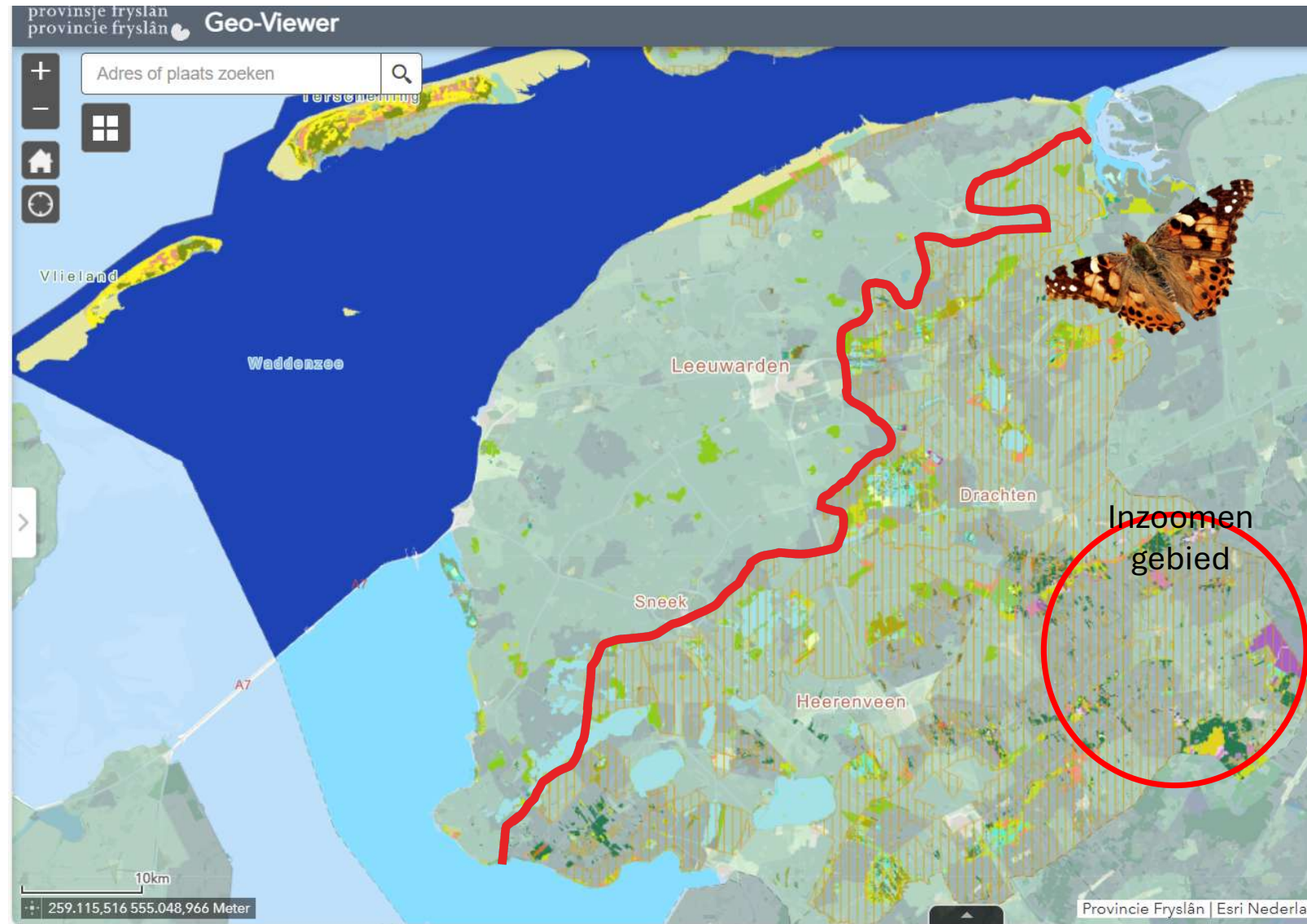
GBDA Matrix Fryslân

Waar en wanneer? Direct starten In uitvoering Korte termijn Lange termijn Toekomstplan Beheer Beleid en sturing Bomen en Bossenstrategie Grutsk op 'e Romte POVI Weidevogelnota Natuurbeheerplan NHV Eu BioHP GLB	
Regelingen en vergoedingen ✓ Samenvoerbiodiversiteit – houtige elementen ✓ NPI landbouwgrond – alle GBDA ✓ MP Bomen en Bos – houtig / natte elementen ✓ MP Weidevogels – kruiden-greppels-randen ✓ ANB programma investeringen weidevogels ✓ GBDA Kennisontwikkeling ✓ ANLb akker en graslandranden en LE ✓ Investeringsregeling ANB 500 mln	Budget € 1 mln € 10 mln € 15 mln € 3,85 mln € 2 mln € 150 K € PM € groeiend aandeel € 900K tot 9 mln euro

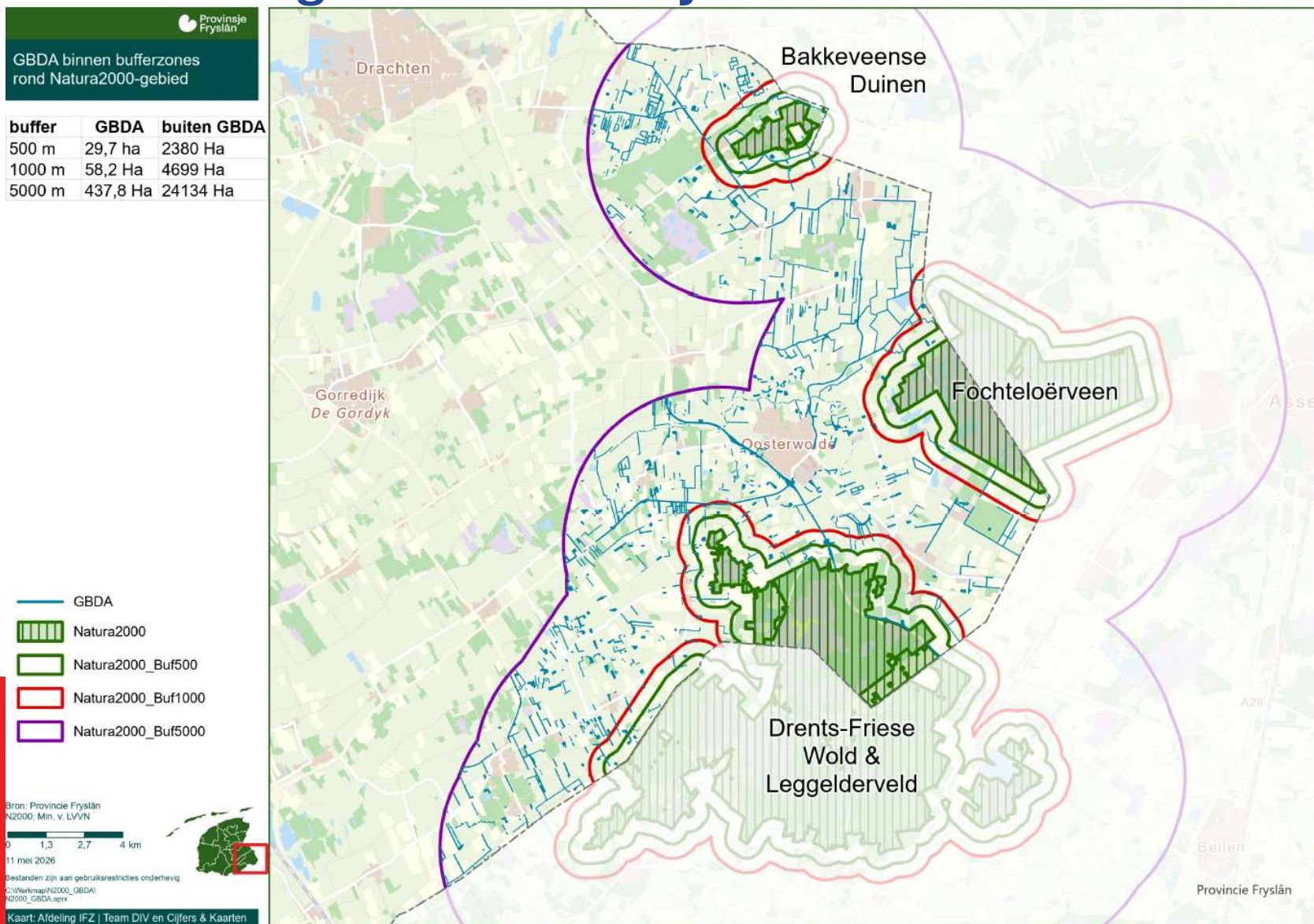
GBA Fryslân

Waar kan en willen wij wat?

- Huidig kader NBP
- Zoekgebied dooradering
- Westergo / Noordelijke kleischil?
- Botsing openheid vs GBDA
- Bomen en bossenstrategie
- Agroforestry
- Verbossing als successie
- Erven en bermen

GBDA opgave vertaald naar gebied Zuidoost Fryslân

Realiteit beheer landbouwgrond

Zeer strak maai,- en klepelonderhoud

Mede door 'netjes werken' (gedrag) en de angst om productieve landbouwgrond (mestplaatsing te missen) wordt alles zo 'groen' mogelijk beheerd.

Oplossing kan geboden worden door natuur meer inclusief op te nemen in de wijze van verantwoording GLB subsidies / perceelregistratie.

- zet luchtfoto detectie in om ruigte en overhoekjes vast te leggen en het aandeel hiervan (% areaal perceel) **belonen** in het GLB.
- Accepteer dat een landschapselement leeft. Stel een forfaitaire marge van 1 m aan beide zijden in als onderdeel van het landschapselement.

Herstelprojecten Groenblauwe dooradering

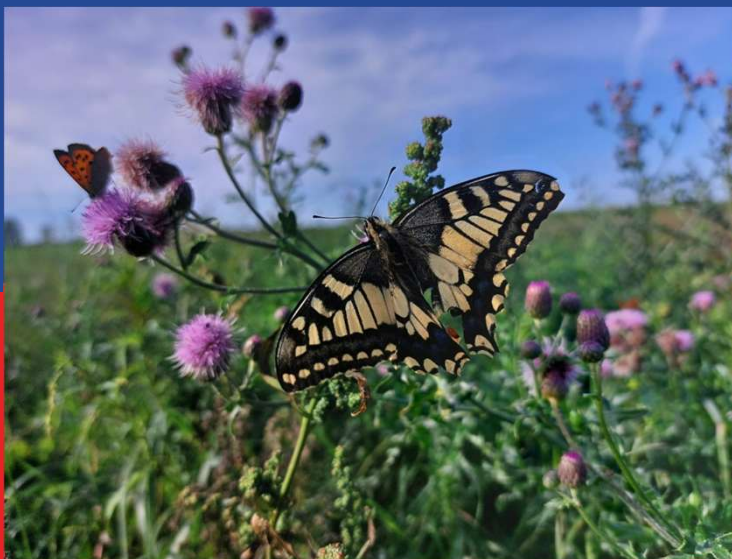

Foto: Richtsje van der Berg Landschapsbeheer Friesland

Instrument GLB als basis voor behoud en stimulans landschap

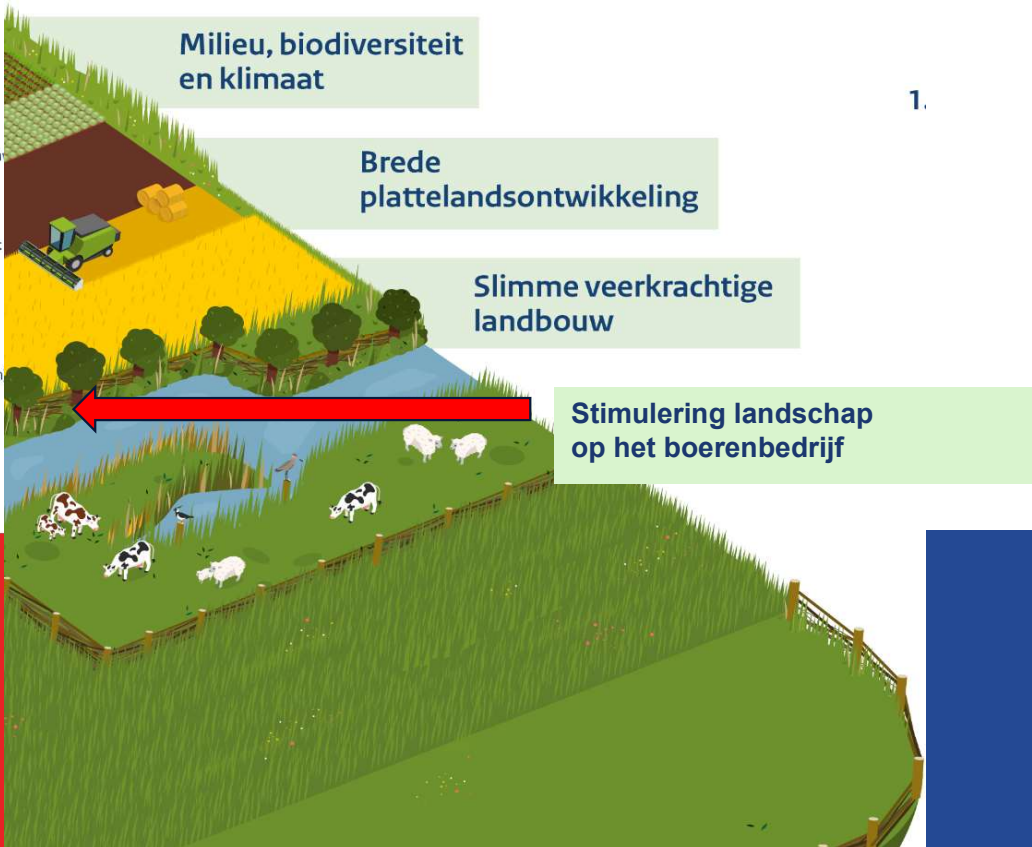

Boeren werken aan een biodivers landschap

Met steun van het GLB in drie stappen

Wat willen we bereiken?

Biodiversiteit groenblauwe dooradering

Bioferskaat fan blaeu en griene lânskipselementen

Op de zandgronden in Nederland wordt het landschap van oudsher gekenmerkt door een groene dooradering bestaande uit elzensingels, heggen en houtwallen. De overblijfselen van in de ijsijd ontstane pingo's en door mensen aangelegde drinkpoelen maken een belangrijk onderdeel uit van dit landschap. Het behouden en herstellen van deze elementen heeft een grote meerwaarde voor de biodiversiteit in deze gebieden.

Deze poster is bedoeld ter inspiratie voor de toepassing van maatregelen ten gunste van de biodiversiteit in het agrarisch landschap.

Houtwal / Dykswâl

Melidoorn	Zomereik
Braam	Zachte berk
Zandblauwtje	Vulboom
Eikvaren	Lijsterbes
Havikskruid	Grauwe klauwier
Bosmuis	Tuinfuiter
Egel	Ransuil
Boomblauwtje	Grote lijster
Eikenpage	Groene specht
Bosmier	Gekraagde roodstaart

Hazelaar	Kneu	Lisdodde	Moeras-andoorn	Grote kattenstaart	Riet	Grauwe wilg	Ringslang	Salamander	Groene kikker
Melidoorn	Heggenmus	Schrijvertje	Blauwe glazenmaker	Heidelibel	Juffer	Waterkever	Blauwe reiger	Waterhoen	Rietgors

Deze poster is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met

BoerenNatuur Fryslân ondersteunt en inspireert boeren die hun bedrijfsvoering zo in willen richten dat deze bijdraagt aan een rijke biodiversiteit, een fraai landschap en een goede boterham. Hierbij is de juiste keuze voor ecoregelingen van belang en de mogelijkheid van het verkrijgen van een vergoeding uit agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB).

BoerenNatuur Fryslân is ontstaan uit een samenvoeging van Kollektivenberied Fryslân en Living Lab Fryslân natuurinclusieve landbouw.

Meer inspiratie
boeren natuur fryslân.nl/groen-blauwe-dooradering

- 1 Houtwal / dykswâl (met onderbegroeiing)
- 2 Pingeruïne of van
- 3 (Voeder)haag
- 4 Sloot / natuurvriendelijke oever
- 5 Elzensingel (met onderbegroeiing)
- 6 Dobbe (drinkpoel)
- 7 Solitaire bomen / knotwilgen
- 8 Bloemrijke graslandrand

Elzensingel

Spotvogel	Elzenhaantje
Putter	Bont zandoogje
Winterkoning	Aardhommel
Pimpelmee	Atalanta
Roodborst	Loopkevers

Co-funded by
the European Union

Algemene informatie (klik op de link)

- De Noordlike Fryske Wâlden een bijzonder landschap
- Ecologie en Beheer van droge dooradering
- Veldgids Landschapselementen
- Leefgebied dooradering
- Themapagina Biodiversiteit in en rondom de sloot

Bron: [groene-dooradering-LLF_v2_drukgeraad-verkleind-scaled.jpg](https://www.boeren-natuur.nl/groen-blauwe-dooradering-LLF_v2_drukgeraad-verkleind-scaled.jpg) (2560x1817)

https://youtu.be/n_IpEWFJolg?si=Cv34AC2453ZfhkhU

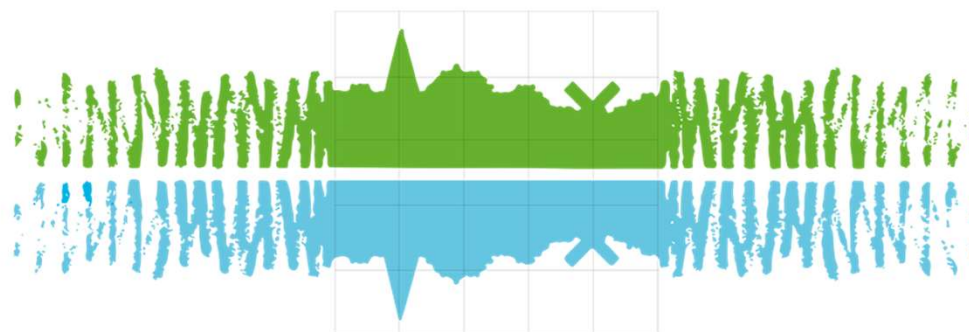
Samenwerking in de uitvoering

Herstel agrarisch cultuurlandschap Fryslân

BoerenNatuur Fryslân
Samenwerking 7 collectieven

Landschapsbeheer Friesland

Landschapsbeheer Friesland

Project 2026: Groen Blauwe Dooradering Landbouwgrond

Bij de herstel- of aanlegwerkzaamheden wordt rekening gehouden met samenhang: niet iedere maatregel kan overal.

De maatregelen zijn gebonden aan een aantal (geografische) selectiecriteria en randvoorwaarden.

Welke maatregelen zijn er op landbouwgrond?

1. Groenstructuren in en rond dorpen
2. Aanleg van biodiverse akkerranden of graslandranden
3. Aanleg en herstel van houtige lijnelementen zoals houtwallen, singels, heggen en laanbomen
4. Aanleg en herstel drenkpoelen
5. Herstel historische boerenerven in agrarisch gebruik
6. Herstel historische waterlopen
7. Aanleg en herstel túnwallen
8. Aanleg en herstel beplanting of omgrachting (voormalige) state-, klooster- of uithofterreinen
9. Herstel historische dijkbiotoop
10. Herstel kruidenrijk grasland en kruinige percelen
11. Herstel historische wandelpaden
12. Aanleg natuurvriendelijke oevers

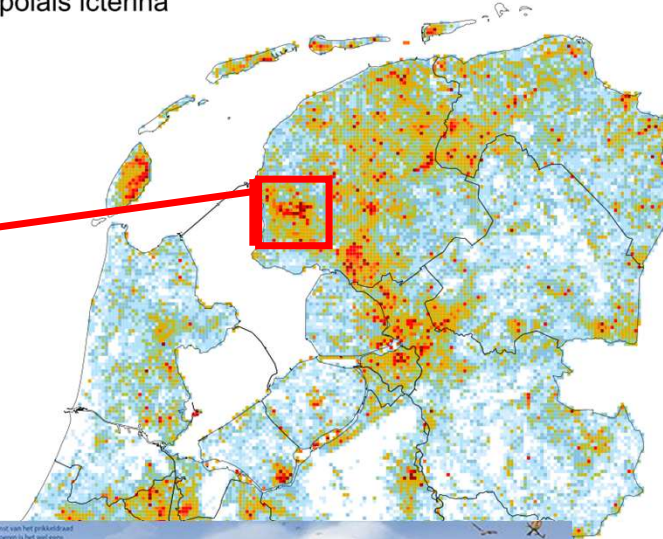

Koppeling doelen – aanleg erfbeplanting voor spotvogel

Erfbeplanting specifiek plantgoed tbv spotvogel op boerenerf.

Spotvogel - Hippolais icterina
Broedvogels
dichtheid
2013-2015

Hagen worden van oudsher veel toegepast in de landbouw vanwege de veekrende functie. Door de komst van het prikkeldraad en later strooschraaf zijn de meeste hagen verdwenen. Echter, hagen maken ook andere functies. Wel boven is het zelf een opgevoel dat we bij een wilg blijk staan om hier van te eten. Dit heeft te maken met de ontstekingsremmende stof salicine, waar het op dat moment behoefte aan heeft. Naast wilg zijn er meerdere soorten waarvan bekend is dat deze een positief effect hebben op koepijgeestheid, vanwege inhouddstoffen (zoa. tanninen) of hogere mineralegehalten. Het aanplanten van deze soorten in voederhagen draagt bij aan de gezondheid van het vee.

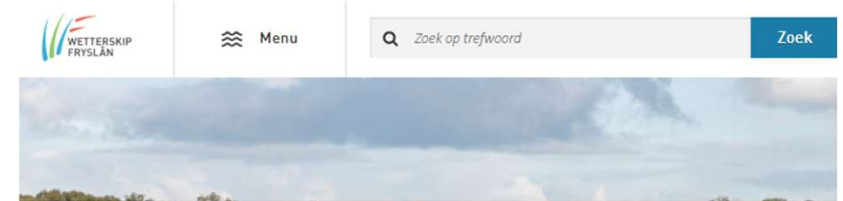
Hagen hebben daarnaast een hoge landschappelijke waarde en herbergen een grote diversiteit aan planten en dieren. Daarnaast breken ze de wind, leggen ze koolluiften vast en vangen ze rondon de stal stikstof en fijnstof af. In het open veld en kleinschalig landbouw kunnen hagen ingezet worden rondom het af langs talen, vleuvels) en kavelpaden. Door voortzetting, regelmatig beheer of het vechten van de haag blijft de hoogte van de haag beperkt en de openheid van het landschap behouden.

Deze poster is bedoeld ter inspiratie voor de toepassing van voedselhagen

Aanleg poelen en natuurvriendelijke oevers

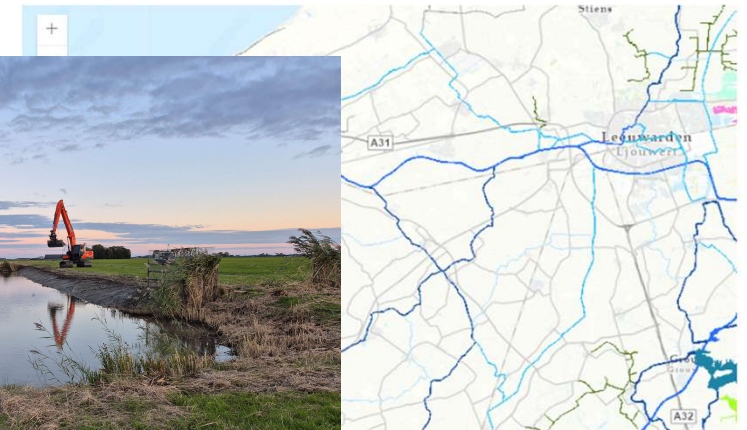
Poelen en Natuurvriendelijke oevers

[Home](#) > [Kaarten](#) > KRW Waterlichamenkaart

KRW Waterlichamenkaart

Volgens de KRW zijn alleen oppervlaktewateren met enige omvang aangewezen als waterlichaam. Dit betekent bijvoorbeeld dat sloten, stadswateren en vennen in de meeste gevallen niet begreund zijn als waterlichaam.

Aangelegde elementen

- Aanleg verspreid door de hele provincie
- Open landschap
- Veel animo onder zowel boeren als particulieren
 - 2025: 195 (80/20)
 - 2026 (tot nu toe): 120 (50/50)
- In eerste instantie veel aanmeldingen via collectieven nu veelal via lokale netwerken, appgroepen, buurtbijeenkomsten.
- Veel enthousiasme bij deelnemers

	Verwacht te realiseren bij afronding
Groene landschapselementen	
Knotbomenrij	0,2 km
Struweelhaag	12,5 km
Struweelrand	0,5 km
Solitaire boom	1600 bomen
Bosje	0,7 ha
Blauwe landschapselementen	
Poel, dobbe	1,0 ha
Natuurvriendelijke oever	2,9 km
Agroforestry elementen	
Voederhaag	17,5 km
Boomweide	2 ha
Kruidenrijke landschapselementen	
Botanische weiderand	1,7 km
Botanische weide	2 ha
Bloemenblok	0,5 ha

Vragen?

